

RETTENS DOM (Første Afdeling)

19. maj 1994 *

I sag T-465/93,

Conorzio gruppo di azione locale »Murgia Messapica« ved advokat Mario Ettore Verino og Roberto Giuffrida, Rom, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Pierre Jaeger, 8, rue Zithe,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Eugenio de March, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af visse beslutninger, hvorved Kommissionen afslog at yde støtte til sagsøgerens projekt i henhold til LEADER-programmet,

* Processprog: italiensk.

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, R. Schintgen, og dommerne R. García-Valdecasas, H. Kirschner, B. Vesterdorf og C. W. Bellamy,

justitssekretær: fuldmægtig J. Palacio González,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 3. februar 1994,

afsagt følgende

Dom

Sagens retlige baggrund

Forordningerne vedrørende strukturfondene

- 1 Reglerne om gennemførelse af den økonomiske og sociale samhørighed med : hjemmel i EF-traktatens artikel 130 A er fastsat i Rådets forordning (EØF) nr. 2052/88 af 24. juni 1988 om strukturfondenes opgaver og effektivitet samt om samordningen af deres interventioner indbyrdes såvel som med interventionerne fra Den Europæiske Investeringsbank og de øvrige eksisterende finansielle instrumenter (EFT L 185, s. 9, herefter benævnt »grundforordningen«) og Rådets forordning nr. 4253/88 af 19. december 1988 om gen-

nemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 (EFT L 374, s. 1, herefter benævnt »gennemførelsesforordningen«).

- 2 I henhold til grundforordningens artikel 4 udformes fællesskabsaktionen inden for strukturudvikling således, at der er komplementaritet mellem den og de tilsvarende nationale aktioner. Den fastlægges ved et snævert samråd mellem Kommissionen, den pågældende medlemsstat og de kompetente myndigheder, som medlemsstaten måtte udpege, idet disse alle optræder som partnere med et fælles mål. Dette samråd, benævnt »partnerskab«, omfatter forberedelsen, finansieringen, opfølgningen og evalueringen af aktionerne. Artikel 5 opregner de forskellige former for interventioner, der kan foretages; i artikel 5, stk. 5, fastsættes, at operationelle programmer, dvs. ordninger, som hver er et sammenhængende hele af flerårige aktioner, kan iværksættes på initiativ af Kommissionen i samråd med den pågældende medlemsstat.

- 3 Gennemførelsesforordningen bestemmer i artikel 11 for de fællesskabsinitiativer, der tages i henhold til grundforordningens artikel 5, stk. 5, at Kommissionen på eget initiativ kan beslutte at foreslå medlemsstaterne at forelægge støtteansøgninger vedrørende aktioner, der er af særlig interesse for Fællesskabet. I medfør af gennemførelsesforordningens artikel 14 udarbejdes ansøgninger om støtte fra strukturfondene af de kompetente myndigheder, der udpeges af medlemsstaterne, og forelægges Kommissionen af medlemsstaten eller af et af denne dertil udpeget organ. I artikel 14, stk. 3, fastsættes det, at Kommissionen træffer afgørelse om støtte fra fondene under forudsætning af, at betingelserne herfor er opfyldt.

LEADER-programmet

- 4 Den 19. marts 1991 offentliggjorde Kommissionen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* (C 73, s. 33) en meddelelse, hvori den opfordrede medlemsstaterne til at forelægge forslag om tilskud i forbindelse med et fællesskabsinitiativ vedrørende udvikling af landdistrikterne. Dette initiativ, der har hjemmel i artikel 11 i gennemførelsesforordningen og benævnes »LEADER« (liaison entre actions de développement de l'économie rurale, dvs. indbyrdes forbindelse mellem aktioner til erhvervmæssig udvikling af landdistrikterne), var baseret på et net af lokale aktionsgrupper. Det havde til formål at yde fællesskabsstøtte med henblik på at

sætte disse grupper i stand til at gennemføre aktioner, der var i overensstemmelse med de retningslinjer, der var fastlagt i meddelelsen (meddelelsens punkt 2, 3, 11 og 16).

- 5 De væsentligste elementer i LEADER-programmet, således som de fremgår af denne meddelelse (herefter benævnt »LEADER-meddelelsen«), er følgende:

De offentlige, private eller halvoftentlige organer, der skal fungere som lokale aktionsgrupper, udvælges i »partnerskab« mellem medlemsstaterne og Kommissionen på grundlag af bl.a. deres lokale beliggenhed, de økonomiske og sociale initiativtageres deltagelse i arbejdet og kvaliteten af det program for lokal udvikling, som forelægges (punkt 5 og 6).

Blandt de kategorier af foranstaltninger, hvortil der kan ydes støtte, er aktioner, som indbyggere og de økonomiske initiativtagere i hvert af de pågældende landdistrikter kan have direkte fordel af, foranstaltninger vedrørende grupperne for udvikling af landdistrikter og foranstaltninger vedrørende gruppernes anvendelse af det tværnationale net (punkt 12-15).

Ved Kommissionens fastsættelse af størrelsen af Fællesskabets støtte tages der hensyn til kvaliteten af de programmer, der forelægges af grupperne i forbindelse med medlemsstaternes forslag, samt til størrelsen af landdistrikterne i disse områder, antallet af beskæftigede i landbruget og antallet af landbrugsbedrifter. Ved vurderingen af programmernes kvalitet vil Kommissionen især tage i betragtning, om de foreslåede foranstaltninger har en multiplikatorvirkning, og i hvor høj grad befolkningen og initiativtagere inden for det lokale erhvervsliv deltager i udformningen og forvaltningen af foranstaltningerne (punkt 17 og 18).

Med hensyn til iværksættelsen af initiativet bestemmer meddelelsen i punkt 22, at »medlemsstaterne forelægger detaljerede forslag om ... tilskud ... senest seks måneder efter offentliggørelsen af denne meddelelse. Forslag, der modtages efter ovennævnte tidspunkt, kan Kommissionen ... kun tage hensyn til i velbegrundede undtagelsestilfælde«.

Sagens faktiske omstændigheder

- 6 Sagsøgeren er en sammenslutning af erhvervsdrivende, hvis formål er at udvikle de erhvervmæssige aktiviteter, særligt i landområderne, i den italienske region Murgia Messapica og navnlig at gennemføre Kommissionens LEADER-program. Med henblik herpå forelagde sagsøgeren i sommeren 1991 et projekt, der sammen med andre projekter blev udtaget ved den indledende udvælgelse, foretaget af det italienske Land-og Skovbrugsministerium (herefter benævnt »Landbrugsministeriet«). Da Landbrugsministeriet anmodede om yderligere oplysninger og ændringer, ændrede sagsøgeren det oprindelige projekt i overensstemmelse dermed.

- 7 Ved skrivelse af 18. september 1991 forelagde Landbrugsministeriet i overensstemmelse med punkt 22 i den ovennævnte meddelelse Kommissionen forslaget til gennemførelse af LEADER-initiativet i Italien. Forslaget indeholdt 42 projekter, der forud var udvalgt af ministeriet, og hvoraf 30 projekter var anført som primære, og 12 projekter, deriblandt sagsøgerens, var anført som sekundære.

- 8 Ved et møde i »partnerskabet« den 24. oktober 1991 foretog Kommissionen og de italienske myndigheder sammen en første gennemgang af de italienske projekter. Efter at Kommissionen senere i samarbejde med Landbrugsministeriet havde afholdt en række trepartsmøder med de forskellige lokale aktionsgrupper for at drøfte projekterne, godkendte Kommissionen ved beslutning nr. 1 af 6. december 1991, der var rettet til Den Italienske Republik, den første gruppe på tolv projekter.

- 9 For så vidt angår sagsøgerens projekt blev der afholdt et møde den 16. december 1991, hvorunder dette projekt blev bedømt af Kommissionen og Landbrugsministeriet, og der blev foreslået visse ændringer af projektet. I forlængelse af mødet fremsendte sagsøgeren et ændret projekt til Kommissionen.

- 10 Derefter anmodede Kommissionen ved skrivelse af 31. januar 1992 fra vicegeneraldirektøren for GD VI (Landbrug) ministeriet om at indkalde fire grupper, deriblandt sagsøgeren, til et nyt møde den 3. og 4. februar 1992. I skrivelsen anførtes det, at der ikke i disse gruppers projekter var taget hensyn til de bemærkninger, der var fremsat under mødet i december 1991, og at det derfor var nødvendigt yderligere at supplere og præcisere dem. De endelige dokumenter, revideret på baggrund af de bemærkninger, der var fremsat på fællesskabsplan, skulle forelægges for Kommissionen senest den 12. februar 1992. Kun de projekter, der på dette tidspunkt var i overensstemmelse med LEADER-programmet, ville opnå fællesskabsstøtte.
- 11 Efter mødet den 3. og 4. februar 1992 fremsendte Landbrugsministeriet ved skrivelse af 14. februar 1992 til Kommissionen teksten til de gennemgåede projekter, der var revideret på grundlag af de fremsatte bemærkninger, og deriblandt sagsøgerens projekt.
- 12 Da Kommissionen var af den opfattelse, at sagsøgerens projekt i den sidste udgave stadig ikke var tilfredsstillende, lod Kommissionen det ikke indgå i den næste gruppe på seksten projekter, som den godkendte ved beslutning nr. 2 af 5. marts 1992, der som den foregående var rettet til Den Italienske Republik.
- 13 Da der i medfør af Kommissionens to beslutninger af 6. december 1991 og 5. marts 1992 var blevet udbetalt færre midler i fællesskabsstøtte end fastsat som bevillingsramme for Italien (81 mio. ECU), anmodede vicegeneraldirektøren for GD VI i skrivelse af 15. juli 1992 de italienske myndigheder om at fremsende oplysninger om anvendelsesmulighederne for de resterende midler. I skrivelsen påpegede Kommissionen under henvisning til punkt 22 i LEADER-meddelelsen over for Landbrugsministeriet, at såfremt dette ønskede at fremlægge nye projekter til fællesskabsbedømmelse, skulle disse vedrøre nye initiativer. Det var udelukket at foretage en fornyet gennemgang af projekter, der allerede var bedømt på fællesskabsplan, og som havde fået afslag på støtte. Endvidere skulle de nye forslag forelægges for Kommissionen senest den 30. juli 1992.

- 14 Den 10. august 1992 fremsendte Landbrugsministeriet et nyt italiensk forslag vedrørende fire nye projekter, som sagsøgerens projekt ikke længere var iblandt.
- 15 Ved Kommissionens beslutning nr. 3 af 30. september 1992, rettet til Den Italienske Republik, blev disse fire nye projekter godkendt.
- 16 Den 20. oktober 1992 fremsendte formanden for den sagsøgende sammenslutning en skrivelse til Landbrugsministeriet og Kommissionen, hvori han under henvisning til, at det projekt, som sammenslutningen havde forelagt i forbindelse med LEADER-programmet, til slut ikke var blevet accepteret, meddelte, at de bestræbelser, han indtil da havde udfoldet for at få et bedre kendskab til grundene til udelukkelsen, ikke havde båret frugt, og anmodede om, at man formelt meddelte ham begrundelsen for afslaget på godkendelse.
- 17 Som svar på denne sidste skrivelse sendte vicegeneraldirektøren for GD VI en skrivelse af 26. november 1992 til sagsøgeren med oplysning om grundene til, at det af sagsøgeren forelagte projekt var blevet udelukket fra finansiering inden for LEADER-programmet. Han anførte, at der ved gennemgangen af såvel den første som den endelige udgave af projektet var fundet væsentlige svagheder og mangler, dels ved de foreslåede foranstaltninger, dels ved selve beskaffenheden af den lokale aktionsgruppe. I den forbindelse blev der i skrivelsen henvist til manglen på operationelle forslag og den begrænsede og ubestemte karakter af det tekniske indhold af visse foranstaltninger, særligt de foranstaltninger, der skulle give teknisk støtte til udviklingen i landområderne og afsætningen af landbrugsprodukter. Ifølge skrivelsen fremgik det ikke klart af projektet, at det havde sådanne egenskaber, at det inden for en kort frist kunne omsættes fra en plan til en række konkrete og umiddelbart »cantierabili« (et italiensk udtryk, hvis betydning er omstridt mellem parterne) foranstaltninger. Generelt var det omtvistede projekt endnu ikke tilstrækkeligt udviklet. Navnlig havde udstrækningen af det geografiske område, det skulle dække, længe været uvis. Endvidere var den sagsøgende sammenslutning stadig ikke særligt repræsentativ for de forskellige erhverv, der udøves af den lokale

befolkning, både hvad angik landbrugere og andre. Hertil kom, at den endnu ikke havde deltagelse af offentlige organer. Af alle disse grunde havde Kommissionen ikke fundet, at samtlige betingelser for at modtage fællesskabsstøtte var opfyldt.

- 18 Foranlediget af denne skrivelse sendte formanden for den sagsøgende sammenslutning den 7. januar 1993 en skrivelse til Kommissionen, hvori han bl.a. anførte, at skrivelsen af 26. november 1992 havde »givet os mulighed for at forstå, hvilke mangler vort forslag indeholdt«.

Retsforhandlingerne og parternes påstande

- 19 Det er på denne baggrund, at sagsøgeren har anlagt nærværende sag, der blev registreret på Domstolens Justitskontor den 29. januar 1993. Den skriftlige forhandling er forløbet forskriftsmæssigt. Den fandt i sin fulde udstrækning sted for Domstolen. Ved kendelse af 27. september 1993 oversendte Domstolen sagen til Retten i medfør af artikel 4 i Rådets afgørelse 93/350/Euratom, EKSF, EØF af 8. juni 1993 om ændring af afgørelse 88/591/EKSF, EØF, Euratom om oprettelse af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (EFT L 144, s. 21).
- 20 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Første Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisoptagelse. Den mundtlige forhandling fandt sted den 3. februar 1994, hvorunder repræsentanterne for parterne afgav mundtlige indlæg og besvarede Rettens spørgsmål.
- 21 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstand:
- Beslutningen, der blev meddelt i Kommissionens skrivelse (VI/036901) af 26. november 1992, hvorved Kommissionen besluttede ikke at yde støtte under LEADER-programmet til sagsøgerens projekt, annulleres.

Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

- 22 Da søgsmålet ifølge selve ordlyden af stævningen retter sig mod »beslutningen, der blev meddelt i Kommissionens skrivelse af 26. november 1992«, har Retten under retsmødet stillet et spørgsmål for at klarlægge, hvad sagens genstand er. Som svar på dette spørgsmål har sagsøgeren oplyst, at sagen er blevet anlagt med henblik på annullation af alle de tre beslutninger, Kommissionen har truffet i det foreliggende tilfælde. Under disse omstændigheder skal Retten først undersøge påstanden vedrørende beslutningen af 6. december 1991, derefter vedrørende beslutningen af 5. marts 1992 og endelig vedrørende beslutningen af 30. september 1992.

Påstanden vedrørende Kommissionens beslutning af 6. december 1991

- 23 Det bemærkes, at Kommissionen ved denne beslutning godkendte den første gruppe projekter, og at den første udgave af sagsøgerens projekt ikke var med blandt disse. Sagsøgeren har imidlertid aldrig hævdet, hverken under den skriftlige forhandling eller under retsmødet, at den første udgave af projektet burde have været omfattet af den godkendelse, Kommissionen meddelte i sin beslutning af 6. december 1991. I øvrigt er det ubestridt, at sagsøgeren senere flere gange foretog ændringer i projektet for at opnå fællesskabsstøtte til det. Sagsøgeren har således

selv været af den opfattelse, at den første udgave af projektet endnu ikke opfyldte betingelserne i LEADER-programmet. Under disse omstændigheder må Kommissionen frifindes for påstanden vedrørende beslutningen af 6. december 1991, idet det er uforholdsmæssigt at træffe afgørelse om formalitetsspørgsmålet i forbindelse med denne påstand.

Påstanden vedrørende Kommissionens beslutning af 5. marts 1992

Formaliteten

- ²⁴ Selv om parterne først under retsmødet har fremsat bemærkninger hertil, idet dette skete på foranledning af Rettens spørgsmål, skal Retten, idet betingelserne for realitetsbehandling af en sag udgør ufravigelige procesforudsætninger, undersøge dem ex officio (Domstolens dom af 16.12.1960, sag 6/60, Humblet mod den belgiske stat, Sml. 1954-1964, s. 207, org. ref.: Rec. s. 1125, jf. s. 1147, samt Rettens dom af 6.12.1990, sag T-130/89, fru B. mod Kommissionen, Sml. II, s. 761, præmis 13). På denne baggrund finder Retten, at det bør undersøges, for det første, om den anfægtede beslutning, der alene var rettet til Den Italienske Republik, berørte sagsøgeren direkte og individuelt, og for det andet, om sagen er anlagt inden for den fastsatte frist.

1. Spørgsmålet om der foreligger en retsakt, der kan gøres til genstand for et søgsmål

- ²⁵ Det fremgår af Domstolens faste praksis, at personer, der ikke er adressater for en beslutning, kun vil kunne påstå, at de berøres individuelt, jf. EF-traktatens artikel 173, stk. 4, hvis denne beslutning rammer dem på grund af visse egenskaber, som er særlige for dem, eller på grund af en faktisk situation, der adskiller dem fra alle andre og derfor individualiserer dem på lignende måde som adressaten (jf. f.eks. Domstolens dom af 28.1.1986, sag 169/84, Cofaz m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 391, præmis 22).

26 I den forbindelse fastslår Retten efter gennemgang af den sagsbehandling, som sagsøgerens projekt var genstand for, at beslutningen af 5. marts 1992 var den, hvorved Kommissionen tilkendegav sin beslutning om endeligt at udelukke projektet fra fællesskabsstøtte under LEADER-programmet, hvilket også bekræftes af den efterfølgende sagsbehandling, der førte til beslutningen af 30. september 1992, der da heller ikke omfattede projektet. Sagsøgeren havde ganske vist ikke noget retligt krav på ydelse af finansiel støtte fra Fællesskabet; men Landbrugsministeriets foreløbige godkendelse af projektet, det forhold, at det blev opført blandt de sekundære projekter, og sagsøgerens gentagne deltagelse i møder arrangeret af Kommissionen og Landbrugsministeriet — og således i den procedure, hvorefter den anfægtede beslutning blev vedtaget — har imidlertid kunnet skabe visse forventninger hos sagsøgeren, der ikke blev indfriet, hvilket berørte sagsøgeren individuelt. Endvidere fik den anfægtede beslutning direkte retsvirkninger for sagsøgeren, uden at andre fællesskabsinstanser eller nationale myndigheder var mellemed. Af disse grunde var sagsøgeren individuelt berørt af beslutningen af 5. marts 1992 i den betydning, der er fastlagt i ovennævnte praksis, selv om sagsøgeren ikke var adressat for den.

2. Søgsmålsfristen

27 Det bemærkes, at i henhold til EF-traktatens artikel 173, stk. 5, skal de i denne artikel omhandlede søgsmål indgives inden to måneder efter, at retsaksen, alt efter sin art, er offentliggjort eller meddelt sagsøgeren eller, i mangel heraf senest to måneder efter, at sagsøgeren har fået kendskab til den. Da beslutningen af 5. marts 1992 ikke blev offentliggjort, og da kun Den Italienske Republik var adressat for den, kan fristen i det foreliggende tilfælde først have løbet fra den dag, hvor sagsøgeren fik kendskab til beslutningen.

28 Med hensyn til den nøjagtige dato for sagsøgerens kendskab bemærkes, at sagsøgeren i skrivelse af 20. oktober 1992 til Landbrugsministeriet og Kommissionen anførte, at fru C., der var den tjenestemand i Kommissionen, der var ansvarlig for LEADER-programmet, »i februar d.å. telefonisk« havde meddelt, at Kommissionen fandt, at »projektet stadig (var) for magert«. Det skal derfor undersøges, om

sagen, der blev anlagt den 29. januar 1993, til trods for de oplysninger, som forelå for sagsøgeren i februar 1992, om muligheden af, at projektet blev udvalgt, blev anlagt inden for den fastsatte frist.

- 29 Ifølge Domstolens faste praksis kan søgsmålsfristen, hvis retsakten ikke er offentliggjort eller meddelt, først løbe fra det tidspunkt, hvor den berørte tredjemand får nøjagtigt kendskab til indholdet af og begrundelsen for den pågældende retsakt, således at han kan gøre effektiv brug af sin søgsmålsadgang, hvorved det ganske vist er en forudsætning, at han inden for en rimelig frist anmoder Kommissionen om ordlyden af den pågældende retsakt i dens helhed (jf. Domstolens kendelse af 5.3.1993, sag C-102/92, *Ferriere Acciaierie Sarde mod Kommissionen*, Sml. I, s. 801, grund 18, Domstolens dom af 5.3.1980, sag 76/79, *Könecke Fleischwarenfabrik mod Kommissionen*, Sml. s. 665, præmis 7, og af 5.3.1986, sag 59/84, *Tezi Textiel mod Kommissionen*, Sml. s. 887, præmis 10, samt Rettens kendelse af 10.2.1994, sag T-468/93, *Frinil mod Kommissionen*, Sml. II, s. 33, grund 33). I ovennævnte kendelse, *Ferriere Acciaierie Sarde mod Kommissionen*, fastslog Domstolen i grund 19, at det var for sent at anlægge sag to måneder efter, at sagsøgeren havde fået kendskab til den anfægtede retsakt.
- 30 I den forbindelse bemærker Retten, at de oplysninger, som sagsøgeren fik af en af Kommissionens tjenestemænd i februar 1992, kun kunne vedrøre det sandsynlige indhold af en fremtidig kommissionsbeslutning, idet den formelle beslutning først blev truffet af kommissærkollegiet den 5. marts s.å. Det tidspunkt, der er afgørende for, hvornår der med hensyn til spørgsmålet om sagens antagelse til realitetsbehandling kan siges at foreligge kendskab, kan kun ligge efter vedtagelsen af denne formelle beslutning. Denne — der kun blev sendt til Den Italienske Republik og ikke blev offentliggjort — indeholder endvidere alene en angivelse af det beløb, der var tildelt Den Italienske Republik i fællesskabsstøtte, men ingen begrundelse for at udelukke enkelte projekter forelagt af lokale italienske aktionsgrupper såsom sagsøgeren. Dette blotte kendskab til eksistensen af beslutningen, uden nogen oplysninger om de konkrete forhold, der var den officielle begrundelse for at udelukke projektet, var således ikke tilstrækkeligt til, at sagsøgeren kunne gøre effektivt brug af sin søgsmålsadgang. Sagsøgeren har endelig forklaret i retsmødet, at

sammenslutningen havde håbet gennem sine uformelle kontakter til Kommissionen at kunne »redde projektet i land«, selv efter beslutningen af 5. marts 1992, og at den således indtil august 1992 havde håbet, at projektet ville blive godkendt i sidste øjeblik efter en forlængelse af fristen.

- 31 Hertil kommer, at Kommissionen under retsmødet har forklaret, at det påhvilede de pågældende medlemsstater at underrette de berørte parter om de beslutninger, Kommissionen havde vedtaget på området. I den foreliggende sag blev oplysningerne imidlertid ikke videregivet af de italienske myndigheder.
- 32 På denne baggrund finder Retten, at sagsøgeren med god grund afventede vedtagelsen af beslutningen af 30. september 1992, hvorved det beløb, der var afsat i fællesskabsstøtte til Den Italienske Republik, endelig blev opbrugt, inden sagsøgeren anmodede om en officiel bekræftelse af det endelige afslag på sagsøgerens projekt og om oplysninger om de officielle grunde til afslaget. Følgelig har sagsøgeren ved sin skrivelse af 20. oktober 1992 anmodet om disse nærmere oplysninger inden for en rimelig frist. Idet disse nærmere oplysninger blev meddelt i skrivelse af 26. november 1992, finder Retten, at sagen efter reglerne om procesfristers forlængelse under hensyn til afstanden ikke er anlagt for sent den 29. januar 1993.
- 33 Det følger heraf, at påstanden vedrørende beslutningen af 5. marts 1992 skal antages til realitetsbehandling.

Realiteten

- 34 Til støtte for påstanden har sagsøgeren gjort fire anbringender gældende angående henholdsvis åbenbar faktisk vildfarelse, tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter, magtfordrejning og tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

1. Anbringendet om faktisk vildfarelse

— Parternes argumenter

- 35 Sagsøgeren har beskrevet den endelige udgave af sit projekt, som forelå i februar 1992, på følgende måde: Den lokale aktionsgruppe var ifølge sin vedtægt en åben organisation, som 117 erhvervsdrivende og faglige grupper havde tilsluttet sig, og deraf var de ni foreninger. Endvidere havde to kommuner i det pågældende område givet udtryk for deres støtte til det forelagte projekt. Det samlede jordareal, der tilhørte de landbrugere, der var medlemmer af gruppen, var på mere end 3 000 ha. I det udviklingsprogram, gruppen havde udarbejdet, var der planlagt generelle foranstaltninger, hvis mål skulle nås på mellemlang og lang sigt, samt specielle foranstaltninger til fremme af særlige initiativer i sammenhæng med denne målsætning.
- 36 Sagsøgeren har anført, at Kommissionens beslutning om at udelukke dette projekt klart bygger på fejlagtige forudsætninger. Sagsøgeren påpeger særligt, at det fejlagtigt nævnes i Kommissionens brev af 26. november 1992, at det omtvistede projekt ville være vanskeligt »cantierabile«, dvs. sætte i værk ved anlægsarbejder eller på fabrikker. Ifølge sagsøgeren var dette forhold irrelevant, eftersom formålet med det omtvistede projekt var tjenesteydelser, som ikke kan produceres på byggepladser.
- 37 Sagsøgeren har endvidere anført, at Kommissionens vurdering, hvorefter sammenlutningen ikke skulle være tilstrækkelig repræsentativ, var forkert i betragtning af dels antallet af dens medlemmer, dels det forhold, at Kommissionen for andre gruppers vedkommende havde anerkendt, at de var repræsentative, selv om de havde et mindre deltagerantal, hvilket er let at påvise ved en sammenligning af de forskellige projekter, der var blevet gennemgået, herunder dem, der blev godkendt. På denne baggrund forklarede sagsøgeren i retsmødet, at når der ikke blandt dens

medlemmer var en kommune, skyldtes det, at den italienske lovgivning ikke tillod, at et sådant offentligt organ formelt er medlem af et konsortium. Det var efter sagsøgerens opfattelse derfor tilstrækkeligt, at to kommuner på det tidspunkt, hvor det omtvistede projekt blev forelagt, erklærede sig rede til at støtte projektet.

38 Kommissionen har gjort gældende, at den kritik, der er rettet mod dens vurdering af projektet og mod brugen i den forbindelse af ordet »cantierabile«, ikke er berettiget. For så vidt sagsøgeren hævder, at dette begreb vedrører anlægsarbejder, skyldes det en sproglig misforståelse; med ordet »cantierabile« var det meningen på italiensk at gengive ordet »faisabilité«, der udtrykker det forhold, at et projekt kan gennemføres inden for de fastsatte frister. Endvidere fremgår det, at også selv om man forstod det omtvistede udtryk i den af sagsøgeren anførte betydning, havde sagsøgeren i den endelige udgave af projektet (s. 52, 53 og 57) faktisk planlagt bl.a., at der skulle udføres byggearbejder og/eller anlæg, som Kommissionen hele tiden havde fundet utilstrækkelige.

39 Til belysning af begrebet repræsentativitet i forbindelse med LEADER-meddelelsen har Kommissionen dernæst forklaret, at de lokale aktionsgrupper organisatorisk udgør et mellemlid mellem det ansvarlige organ på nationalt plan og de personer, der i sidste ende modtager støtte. Imidlertid var sagsøgeren den eneste gruppe, hvis deltagere udelukkende repræsenterede enkeltinteresser. I stedet for at oprette gruppen som et samvirke af kollektive organer og dernæst henvende sig til de erhvervsdrivende for at anmode dem om at angive deres individuelle interesseområder og projekter, havde sagsøgeren henvendt sig direkte til de erhvervsdrivende for at få dem som medlemmer af gruppen. I realiteten var oprettelsen af gruppen fra begyndelsen sket først og fremmest for at fremme interesserne for sammenslutningens stiftere, herunder særligt selskabet Isviconsults' interesser, hvis bestyrelsesformand ligeledes er formand for den sagsøgende sammenslutning.

40 Hvad angår de to kommuners deltagelse i det omtvistede projekt har Kommissionen i retsmødet oplyst, at sagsøgeren i sagens bilag kun havde fremlagt to breve, hvori de pågældende borgmestre erklærede, at de gerne ville tilslutte sig den sagsøgende sammenslutning, dog med forbehold af kommunalbestyrelsernes beslutning herom. En sådan beslutning blev imidlertid aldrig truffet. I den sidste

udgave af projektet omtalte sagsøgeren således ikke længere tilslutning, men støtte. Med hensyn til den italienske lovgivning om konsortier har Kommissionen bemærket, at andre italienske grupper, hvis projekter er blevet godkendt, bl.a. var oprettet af kommuner. Efter Kommissionens opfattelse tyder dette på, at den italienske lovgivning ikke er til hinder for, at offentlige organer opnår status som medlem af en lokal aktionsgruppe.

— Rettens bemærkninger

- 41 Indledningsvis skal Retten bemærke, at de eneste præcise klagepunkter, som sagsøgeren har anført til støtte for, at der foreligger faktisk vildfarelse fra Kommissionens side, angår Kommissionens påstande om, dels at det forelagte projekt ikke var umiddelbart »cantierabile«, dels at den gruppe, som det påhvilede at gennemføre det, ikke var tilstrækkeligt repræsentativ til at berettige til ydelse af fællesskabsstøtte under LEADER-programmet.
- 42 Med hensyn til spørgsmålet om »cantierabilità« bemærkes, at dette italienske begreb i den sammenhæng, hvori det er blevet brugt, angiver, at Kommissionen har fundet de planlagte foranstaltninger i den endelige udgave af det omtvistede projekt utilstrækkelige. Sagsøgeren har således, da sammenslutningen fortolkede det således, at der krævedes byggearbejder, misforstået indholdet af det afsnit i Kommissionens skrivelse af 26. november 1992, hvori det blev anført, at de aktioner, der var planlagt i det omtvistede projekt, ikke var »præcise og umiddelbart 'cantierabili'«.
- 43 Under retsmødet forklarede Kommissionen, uden at dette blev bestridt af sagsøgeren, at de foranstaltninger, der var foreslået i det omtvistede projekt, ikke havde interesse for andre end de enkelte medlemmer af den sagsøgende sammenslutning og således ikke kunne gennemføres med støtte fra LEADER-programmet.

- 44 Af ovenstående fremgår, at sagsøgeren ikke med hensyn til projektets »cantierabilità« har godtgjort, at Kommissionen ved vurderingen af udsigten til, at de foranstaltninger, der var foreslået i projektet, ville blive gennemført, skulle have baseret sig på et urigtigt faktisk grundlag, som kunne påvirke den samlede vurdering af projektet.
- 45 Det må endvidere understreges, at parterne med hensyn til spørgsmålet om repræsentativiteten af den gruppe, som projektets gennemførelse påhvilede, er enige om de faktiske omstændigheder, der lå til grund for beslutningen af 5. marts 1992, dvs. den sagsøgende sammenslutnings sammensætning og i særdeleshed det forhold, at der ved fremlæggelsen af den sidste officielle udgave af det omtvistede projekt i februar 1992 ikke var noget offentligt organ, der formelt var medlem, idet kun to kommuner havde tilkendegivet, at de havde til hensigt at deltage. Det følger heraf, at sagsøgeren i realiteten ikke bebrejder Kommissionen, at den i denne henseende skulle have taget fejl med hensyn til de faktiske forhold, men at sagsøgeren kritiserer den for at have foretaget et urigtigt skøn, da den afslog at yde fællesskabsstøtte under LEADER-programmet til det omtvistede projekt med den begrundelse, at den gruppe, som skulle gennemføre det, ikke var tilstrækkeligt repræsentativ.
- 46 Det bemærkes herved, at Kommissionen har et vidt skøn med hensyn til spørgsmålet, om betingelserne for at yde fællesskabsstøtte er opfyldt (jf. senest Domstolens dom af 7.5.1992, forenede sager C-258/90 og C-259/90, Pesquerias De Bermeo og Naviera Laida mod Kommissionen, Sml. I, s. 2901, præmis 25). I øvrigt har sagsøgeren selv under retsmødet erklæret, at sammenslutningen var fuldt ud klar over, at Retten ikke kan foretage en ny prøvelse af indholdet af det omtvistede projekt.
- 47 Sagsøgeren har ikke anført faktiske eller retlige omstændigheder, der godtgør, at Kommissionens skøn var åbenbart urigtigt, da den gav afslag på støtte til det omtvistede projekt med den begrundelse, at den sagsøgende sammenslutning udelukkende repræsenterede enkeltinteresser, at der ikke blandt medlemmerne var et organ, der repræsenterede fællesinteresser, og at den blotte hensigtserklæring fra to kommuner om at støtte projektet var utilstrækkeligt sammenlignet med de

garantier, der forelå i forbindelse med andre italienske projekter. Sagsøgeren afstod under den mundtlige forhandling fra at påvise sin repræsentativitet på grundlag af projektets akter, selv om sagsøgeren i replikken havde erklæret at ville gøre det.

- 48 Under disse omstændigheder skal anbringendet om åbenbar faktisk vildfarelse og om et urigtigt skøn, forkastes, idet det er uforment, at Retten tager sagsøgerens begæring til følge og pålægger Kommissionen at fremlægge dokumenter, der angiveligt er i dens besiddelse, og som vedrører repræsentativiteten af de lokale aktionsgrupper i de projekter, den har godkendt.

2. Anbringendet om tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter

— Parternes argumenter

- 49 Sagsøgeren klager for det første over den manglende gennemsækelighed, der har præget kontakterne mellem Kommissionen, de italienske myndigheder og sagsøgeren selv. I de møder, som sagsøgeren deltog i, rejste således hverken det nationale udvælgelsesorgan eller Kommissionen kritik eller krævede ændringer af de specifikke punkter, som senere blev anført som begrundelse for afslaget på støtte til projektet. Endvidere blev der ikke udarbejdet noget referat af disse møder med angivelse af de af Kommissionen eller Landbrugsministeriet krævede ændringer.
- 50 Med hensyn til forløbet af den administrative procedure har sagsøgeren anført, at Landbrugsministeriet i Italien foretog en første udvælgelse af projekterne, herunder af sagsøgerens. Fremsendelsen til Kommissionen af de udvalgte projekter indledte efter sagsøgerens opfattelse den anden fase i proceduren, der afsluttedes med mødet den 24. oktober 1991 mellem Kommissionen og ministeriet. Under dette møde blev det ifølge sagsøgeren fastslået, at af de 42 projekter, der allerede var

godkendt af ministeriet, opfyldte 30, heriblandt sagsøgerens, kriterierne i LEADER-programmet. Endvidere blev der allerede på dette tidspunkt tildelt midler til disse 30 projekter. Den følgende tredje fase i proceduren havde udelukkende til formål at udforme de projekter i detaljer, der allerede var udvalgt under de to forudgående faser. På dette stadium kunne sagsøgerens projekt derfor ikke længere forkastes. Endelig bebrejder sagsøgeren Kommissionen, at den for sent havde meddelt sin negative vurdering af det omtvistede projekt, idet det da ikke længere var muligt at ændre det.

- 51 I forbindelse med sit anbringende vedrørende åbenbar faktisk vildfarelse har sagsøgeren ligeledes gjort gældende, at ingen af de mangler, som Kommissionen havde anført i sin skrivelse af 26. november 1992 som begrundelse for udelukkelsen af projektet — bortset fra den sagsøgende sammenslutnings ringe repræsentativitet — var samstemmende med de i LEADER-meddelelsen opregnede kriterier, og at Kommissionen således havde anvendt udvælgelseskriterier, der ikke var fastsat i denne meddelelse. Dette var ifølge sagsøgeren navnlig tilfældet for kriteriet »cantierabilità« (jf. ovenfor præmis 36).
- 52 Kommissionen har heroverfor anført, at den ikke havde pligt til at anmode om ændringer af de forelagte projekter. Ikke desto mindre havde den drøftet dem indgående med medlemsstaterne og de pågældende grupper, herunder sagsøgeren, for at sikre LEADER-programmet den størst mulige succes. Endvidere havde sagsøgeren flere gange foretaget ændringer i sit projekt og endog i sine vedtægter.
- 53 Kommissionen har dernæst gjort gældende, at i modsætning til, hvad sagsøgeren har hævdet, foretog man ikke ved mødet i partnerskabet den 24. oktober 1991 en tildeling af midler til de forelagte projekter. Det drejede sig derimod om et officielt møde med henblik på at foretage den første fælles gennemgang af projekterne. Det forhold, at 12 projekter blev forkastet allerede ved dette møde, betød på ingen måde, at de resterende 30 projekter skulle betragtes som godkendt, og at de senere møder kun skulle runde proceduren af.

- 54 For så vidt sagsøgeren har anført, at der ikke blev tilsendt deltagerne referater af møderne med Kommissionen, har Kommissionen anført, at det aldrig havde været meningen — og der påhvilede ikke en pligt dertil — at give disse møder et officielt præg, idet det drejede sig om teknisk orienterede møder, der faldt uden for de etablerede rammer for møderne med medlemsstaternes repræsentanter.
- 55 Med hensyn til de ændringer, den sagsøgende sammenslutning foretog i sit projekt, har Kommissionen anført, at disse vedblivende var små og utilstrækkelige i forhold til dem, der var blevet krævet, og som vedrørte væsentlige sider af projektet, såsom gruppens sammensætning, lokaliseringen og indholdet af de foreslåede foranstaltninger. Kommissionen har herved henvist til ordlyden af den skrivelse, den sendte til Landbrugsministeriet den 31. januar 1992.

— Rettens bemærkninger

- 56 For det første bemærkes det, at der i nærværende sag kun kan være tale om en tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter som omhandlet i traktatens artikel 173, stk. 2, såfremt Kommissionen har fraveget procedurereglerne for interventioner fra strukturfondene, nemlig dels de procedureregler, der er fastsat i de forordninger, der finder anvendelse på området, dels dem, som Kommissionen selv har fastlagt i LEADER-meddelelsen (Domstolens dom af 23.2.1988, sag 68/86, Det Forenede Kongerige mod Rådet, Sml. s. 855, præmis 48 og 49).
- 57 Det bemærkes endvidere, at der som led i den reform af strukturfondene, der fandt sted i 1988, og hvis væsentligste formål var at indføre koordination mellem de forskellige fonde, ved grundforordningens artikel 4 og gennemførelsesforordningens artikel 14 etableredes »en partnerskabsordning« for sagsbehandlingen (jf. nærmere herom Domstolens dom af 13.11.1991, sag C-303/90, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 5315, præmis 31). Denne ordning kendetegnes ved et snævert samråd mellem Kommissionen, medlemsstaterne og de kompetente myndigheder, som medlemsstaterne udpeger. Støtteansøgninger forelægges Kommissionen af en enkelt kompetent national myndighed i hvert land, og Kommissionen træffer den endelige afgørelse om ydelse af støtte. Det er en logisk følge af ordningens

opbygning, at de lokale aktionsgrupper, der ansøger om støtte fra strukturfondene, på det formelle plan alene skal have kontakt med de nationale myndigheder såvel i forbindelse med forelæggelsen af deres projekter som i forbindelse med ændringer, der eventuelt skal foretages i dem, enten efter anmodning fra ovennævnte myndigheder eller fra Kommissionen.

58 Det skal yderligere bemærkes, at Kommissionen i punkt 20 i LEADER-meddelelsen har fastsat, at den ville yde faglig bistand med henblik på udvælgelsen af de lokale aktionsgrupper. De i den forbindelse forekommende kontakter mellem Kommissionens tjenestegrene og de forskellige lokale aktionsgrupper er imidlertid af rent teknisk art og finder sted med henblik på at fremskynde og effektivisere gennemførelsen af LEADER-programmet. Sådanne kontakter ændrer ikke den indførte ordning for sagsbehandlingen, hvorefter de lokale aktionsgrupper skal henvende sig til de nationale myndigheder.

59 I lyset af det anførte skal der af Retten sondres mellem de forskellige retsforhold, der foreligger inden for rammerne af proceduren for tildeling af den omtvistede fællesskabsstøtte, nemlig for det første forholdet mellem Kommissionen og de italienske myndigheder og dernæst forholdet mellem sagsøgeren og Kommissionen.

60 Hvad angår forholdet mellem Kommissionen og de italienske myndigheder skal det fastslås, at det eneste præcise klagepunkt vedrørende proceduren, som sagsøgeren har fremført, består i, at sagsøgeren — støttet på en beskrivelse af de forskellige faser i den sagsbehandling, der fandt sted mellem Kommissionen og de italienske myndigheder — påstår, at Kommissionen på det stadium af proceduren, som sagsøgerens projekt var nået til, ikke længere havde ret til at forkaste det. Både den nævnte beskrivelse og den påstand, der er støttet derpå, hvilke i øvrigt begge bestrides af Kommissionen, er dog kun anbringender, der ikke er understøttet retligt eller af faktiske forhold. For så vidt som sagsøgeren i den forbindelse yderligere gør gældende, at projektet allerede var godkendt af Landbrugsministeriet, overser sagsøgeren, at det tilkom Kommissionen og kun Kommissionen, efter at

»partnerskabsproceduren« var afsluttet, at træffe afgørelse om ydelse af støtte fra strukturfondene. Landbrugsministeriet havde i øvrigt selv kun klassificeret det omtvistede projekt blandt de sekundære italienske projekter.

- 61 Hvad angår forholdet mellem sagsøgeren og Kommissionen skal først det klagepunkt undersøges, hvorved sagsøgeren bebrejder Kommissionen, at den på intet tidspunkt rejste kritik af de senere anfægtede punkter i det omtvistede projekt. Retten finder i så henseende, sagsøgeren ikke har understøttet sine påstande, der bestrides af Kommissionen. Særligt har sagsøgeren ikke under den mundtlige forhandling påvist de ændringer, som sagsøgeren var blevet bedt om at foretage og havde foretaget af projektet, selv om sagsøgeren i replikken havde erklæret at ville gøre det. Med hensyn til klagepunktet vedrørende de manglende referater af trepartsmøderne mellem den pågældende gruppe, Kommissionen og Landbrugsministeriet skal det blot konstateres, at der ikke findes nogen bestemmelse i de relevante forskrifter om, at der skal tages referat af sådanne møder, der blot er uformelle, teknisk orienterede møder.
- 62 For så vidt som sagsøgeren dernæst har gjort gældende, at Kommissionen, da den forkastede det omtvistede projekt, anvendte nye bedømmelseskriterier ved vurderingen, som ikke var fastlagt i LEADER-meddelelsen, finder Retten, at dette klagepunkt ikke kan tiltrædes. De kriterier, der var anført i Kommissionens skrivelse af 26. november 1992, herunder at betingelsen om »cantierabilità« ikke var opfyldt, på grundlag af hvilke Kommissionen begrundede afslaget vedrørende det omtvistede projekt, vedrører alle enten den sagsøgende sammenslutnings repræsentativitet, kvaliteten af projektet — herunder dets multiplikatorvirkning og den grad, hvori lokalbefolkningen deltager — eller effektiviteten af de påtænkte foranstaltninger. Det drejer sig således om kriterier, der allerede er fastlagt i gennemførelsesforordningen (artikel 13 og 14) og i LEADER-meddelelsen (punkt 6, 17 og 18). De kan derfor ikke betegnes som nye kriterier, hvorfor sagsøgerens klagepunkt må forkastes.
- 63 Hvad endelig angår klagepunktet angående dels procedurens manglende gennemskuelighed, dels det forhold, at Kommissionen for sent skulle have meddelt den for sagsøgeren bebyrdende afgørelse, bemærker Retten, at der ikke er nogen bestemmelse i EF-traktaten, i de relevante forordninger eller i LEADER-meddelelsen, der

pålægger Kommissionen en pligt til at informere de lokale aktionsgrupper om sin beslutning. Det er derimod ifølge de gældende regler tilstrækkeligt, at Kommissionen holder den berørte medlemsstat underrettet om sine undersøgelser og meddeler den sin endelige beslutning.

- 64 Da det ikke er godtgjort, at der foreligger nogen mangler ved sagsbehandlingen, må anbringendet om tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter forkastes.

3. Anbringenderne vedrørende henholdsvis magtfordrejning og tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning

- 65 Med hensyn til det første af disse to anbringender har sagsøgeren blot gjort gældende, at Kommissionen, uanset at der blev arrangeret møder med det formål at drøfte og forbedre det omtvistede projekt, i virkeligheden forfulgte det mål — og dette ved hjælp af en uigennemsigtig sagsbehandling — at afskære projektet fra at modtage fællesskabsstøtte, selv om det opfyldte kravene.
- 66 Det bemærkes herved, at ifølge Domstolens faste praksis er en beslutning kun behæftet med magtfordrejning, når det på grund af objektive, relevante og samstemmende indicier må antages, at den er truffet for at nå andre mål end dem, der forfølges med de pågældende regler (jf. f.eks. Domstolens dom af 13.11.1990, sag C-331/88, Fedesa m.fl., Sml I, s. 4023, præmis 24). Retten bemærker, at sagsøgeren i den foreliggende sag ikke har fremlagt sådanne objektive, relevante og samstemmende indicier. Påstanden om mangel på gennemsikuelighed i proceduren modsiges faktisk dels af den omstændighed, at der blev arrangeret møder for at forbedre det omtvistede projekt, dels af, at sagsøgeren faktisk foretog ændringer af det oprindelige projekt. De foranstaltninger, der blev foretaget efter beslutningen af 5. marts 1992 kan ligeledes forklares med, at Kommissionen ønskede at udbetale alle de penge, der stod til rådighed for Den Italienske Republik, og det fremgår ikke, at Kommissionen skulle have haft til hensigt at udelukke et projekt, der faktisk opfyldte kriterierne for tildeling af støtte fra LEADER-programmet.

- 67 Med hensyn til det andet anbringende, der vedrører tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, bemærker Retten, at i et tilfælde som det foreliggende forudsætter begrebet berettiget forventning, at der hos den, der anmoder om en for ham begunstigende afgørelse, foreligger forventninger, som fællesskabsadministrationen har givet anledning til ved afgivelse af præcise løfter (jf. Domstolens dom af 19.5.1983, sag 289/81, Mavridis mod Parlamentet, Sml. s. 1731, præmis 21, og Rettens dom af 27.3.1990, sag T-123/89, Chomel mod Kommissionen, Sml. II, s. 131, præmis 25 og 26). Det skal her blot konstateres, at sagsøgeren ikke har hævdet, endsige påvist, at Kommissionen skulle have afgivet præcise løfter om tildeling af fællesskabsstøtte.
- 68 Anbringenderne angående henholdsvis magtfordrejning og tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning kan derfor ikke tiltrædes.
- 69 Det følger heraf, at påstanden vedrørende Kommissionens beslutning af 5. marts 1992 ikke kan tages til følge.

Påstanden vedrørende Kommissionens beslutning af 30. september 1992

Formaliteten

- 70 Retten bemærker, at der fra beslutningens dato og frem til den 20. oktober 1992, da sagsøgeren ved skrivelse af samme dato anmodede om at få oplyst den officielle begrundelse for afvisningen af projektet, forløb tre uger, hvilket må anses for et rimeligt tidsrum (jf. ovenfor præmis 29).

Realiteten

1. Anbringendet om åbenbar vildfarelse

- 71 Det bemærkes, at Kommissionen ikke med henblik på vedtagelse af beslutningen af 30. september 1992 foretog en fornyet gennemgang af sagsøgerens projekt. Det er derfor udelukket, at den kan have baseret sig på urigtige faktiske omstændigheder eller have foretaget et urigtigt skøn ved bedømmelsen af det omtvistede projekt. Anbringendet om åbenbar vildfarelse må derfor forkastes.

2. Anbringendet om tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter

— Parternes argumenter

- 72 Sagsøgeren har klaget over sagsbehandlings manglende gennemsækelighed, en mangel der særligt har vist sig i forbindelse med forlængelsen af fristen for indlevering af nye ansøgninger, idet denne frist hverken blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* eller bekendtgjort nationalt på anden måde. Sagsøgeren kritiserer endvidere, at Kommissionen ikke lod det omtvistede projekt, der blev forkastet i marts 1992, komme ind under forlængelsen af denne frist. Sagsøgeren er af den opfattelse, at begrænsningen af fristforlængelsen til kun at gælde for forelæggelse af nye projekter, er ulovlig. Det var mere rimeligt at foretage en endelig færdiggørelse af sagsøgerens projekt, der ifølge sagsøgeren var næsten fuldendt. I den forbindelse hævder sagsøgeren den 6. maj 1992 at have tilsendt »de kompetente organer« en ajourført udgave af projektet.

- 73 Med hensyn til den påståede »forlængelse af fristen« har Kommissionen understreget, at det ikke drejede sig om en forlængelse af fristen for de projekter, der

allerede var forelagt. For alle disse projekter var den sidste frist fortsat den, der var blevet meddelt Landbrugsministeriet i skrivelse af 31. januar 1992 og de interesserede parter ved mødet i Bruxelles den 3. og 4. februar 1992. Endelig har Kommissionen anført, at den sidste officielle version af sagsøgerens projekt var blevet forelagt i et bilag til meddelelsen fra de italienske myndigheder den 14. februar 1992. Der er ikke af disse myndigheder blevet fremsendt nogen anden version. Den uformelle fremsendelse til Kommissionen af andre versioner af sagsøgerens projekt måtte frakendes enhver betydning.

- 74 Under retsmødet bekræftede sagsøgeren som svar på et spørgsmål fra Retten, at den sidste officielle version af projektet, der var forelagt for Kommissionen, var udgaven fra februar 1992. Den 6. maj s.å. havde sagsøgeren sendt Kommissionen en rapport om medlemmerne af den sagsøgende sammenslutning og om ændringerne af dens vedtægter. Den ansvarlige tjenestemand for LEADER i Kommissionen, fru C., har ligeledes i retsmødet forklaret, at denne rapport var blevet sendt til hende personligt den 6. maj 1992. Ifølge fru C. var der ikke tale om en officiel meddelelse fra Landbrugsministeriet.

— Rettens bemærkninger

- 75 Det skal undersøges, om Kommissionen har tilsidesat de gældende procedureregler ved med hensyn til dens beslutning af 30. september 1992 at udelukke enhver fornyet gennemgang af sagsøgerens projekt. Vedrørende dette spørgsmål er det under retsforhandlingerne for Retten oplyst, at den sidste officielle version af sagsøgerens projekt var blevet forelagt Kommissionen af Landbrugsministeriet ved skrivelse af 14. februar 1992, hvorimod ændringerne af projektet, der blev foretaget den 6. maj s.å., kun blev meddelt en tjenestemand i Kommissionen af sagsøgeren. Imidlertid følger det af »partnerskabsordningen«, at ansøgningerne om støtte fra strukturfondene skal forelægges Kommissionen af en enkelt kompetent national myndighed i hvert land. Kommissionen havde derfor ikke pligt — og end ikke hjemmel — til at tage de senere ændringer i betragtning, som sagsøgeren foretog af det omtvistede projekt. Den kunne henholde sig til det endelige afslag på støtte til projektet, som den stiltiende havde givet ved sin beslutning af 5. marts 1992. Gennemgangen af dette anbringende har således intet frembragt, der godtgør, at Kommissionen ved ikke at foretage en fornyet gennemgang af projektet med henblik på beslutningen af 30. september 1992 skulle have tilsidesat reglerne om fremgangsmåden for tildelelse af fællesskabsstøtte.

- 76 Endelig kan det forhold, at Kommissionens brev af 15. juli 1992, der kun berørte en enkelt medlemsstat, ikke blev offentliggjort, ej heller betragtes som en mangel ved sagsbehandlingen. En sådan offentliggørelse er nemlig ikke foreskrevet i de gældende bestemmelser på området.
- 77 Anbringendet vedrørende tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter mangler må derfor forkastes.
- 78 Med hensyn til anbringenderne vedrørende henholdsvis magtfordrejning og tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning skal det blot bemærkes, at sagsøgeren ikke har anført andre forhold end dem, som sagsøgeren tidligere har anført i sin argumentation for påstandene vedrørende beslutningen af 5. marts 1992. De to anbringender skal derfor afvises af de ovenfor anførte grunde (præmis 65-68).
- 79 Da Kommissionen ikke var retligt forpligtet til at foretage en fornyet gennemgang af sagsøgerens projekt med henblik på beslutning nr. 3, skal påstanden vedrørende beslutningen af 30. september 1992 under alle omstændigheder forkastes, idet det er ufornuddent at tage stilling til spørgsmålet, om sagsøgeren var individuelt berørt af denne beslutning, og om den pågældende påstand derfor kunne antages til realitetsbehandling.
- 80 Det følger af ovenstående, at sagsøgte må frifindes for samtlige påstande.

Sagens omkostninger

- 81 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Første Afdeling)

1) Sagsøgte frifindes.

2) Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.

Schintgen

García-Valdecasas

Kirschner

Vesterdorf

Bellamy

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 19. maj 1994.

H. Jung

R. Schintgen

Justitssekretær

Afdelingsformand